

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)
The Movement for Quality Government in Israel
الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

24 יוני 2025; כ"ח סיון, תשפ"ה

לכבוד

עו"ד גלי בהרב-מיארה
היועצת המשפטית לממשלה
משרד המשפטים
ירושלים

מר יואב קיש
שר החינוך
משרד החינוך
ירושלים

-דחוף-

שלום רב,

הנדון: המשך פועלו של השר חיים ביטון בניגוד עניינים, במטרה להפעיל מוסדות חינוך בניגוד להנחיות פיקוד העורף ותוך סיכון תלמידים

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), הרינו מתכבדים לפנות אליכם כדלהלן:

1. עניינה של פנייה זו בפועלו של השר במשרד החינוך, מר חיים ביטון – לשעבר מנכ"ל רשת מעיין החינוך התורני "בני יוסף" – הפועל לכאורה למנוע את סגירתם של מוסדות חינוך חרדיים המפרים את הנחיות פיקוד העורף, תוך שהוא מצוי בניגוד עניינים חריף, ומנצל את תפקידו באופן המוביל לפגיעה ישירה וחמורה בביטחונם של תלמידים המוסדות.
2. כידוע, ביום 13.6.2025 לפנות בוקר פתח חיל האוויר הישראלי בגל תקיפה רחב היקף אשר כלל סיכולים ממוקדים ותקיפת מתקני גרעין ואתרי טילים בליסטיים ברחבי איראן, ומאז מצויה ישראל במלחמה קשה מול איראן. בתוך כך, הכריז ביום 13.6.2025 שר הביטחון על מצב חירום מיוחד בעורף וביום 16.6.2025 הוחלה ההכרזה על כל שטח מדינת ישראל. כפועל יוצא, אסר פיקוד העורף בהנחיותיו על כל פעילות ציבורית, למעט שירותים חיוניים. **בפרט, הנחה פיקוד העורף כי יש להימנע מקיום פעילויות חינוכיות.**¹
3. למען הסר ספק, במסמך מדיניות שהפיץ, הבהיר פיקוד העורף כי ההנחיה כוללת את כל מוסדות החינוך ללא יוצא מהכלל: מעונות יום ומשפחתונים, בתי ספר, צהרונים, חינוך מיוחד, פעילות בלתי פורמלית לרבות קייטנות, תנועות נוער, מחנות קיץ וסמינרים, חוגים, פעילות ספורט, השכלה גבוהה והכשרה מקצועית.²
4. בהמשך לכך, ובמהלך חיוני ומתבקש, ערכו נציגי אגף האכיפה במשרד החינוך ביקורת במוסדות חינוך שונים, בעקבות מידע שהעלה חשש לאי-עמידה בהנחיות ההתגוננות. הביקורת התבצעה במספר יישובים, בהם ירושלים, בני ברק, טבריה, רחובות, מודיעין עילית וביתר עילית.³

¹ פיקוד העורף מדיניות התגוננות לאוכלוסייה (13.6.2025, עודכן לאחרונה ביום 22.6.2025).

² שם, בעמ' 3.

³ לירן כוג'הינוף "80 בתי ספר חרדיים קיבלו צווי סגירה לאחר שפעלו בניגוד להנחיות פיקוד העורף" כאן (23.6.2025) <https://www.kan.org.il/content/kan-news/local/924091>

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר) The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

5. לאור הפרת ההנחיות, הוציא משרד החינוך ביום 22.6.2025 צווי סגירה והודעות על הפסקת תקצוב מוסדות המפרים, זאת בשל כך שהפעלת המוסדות במהלך המצב המיוחד בעורף מהווה הפרה של הנחיות המשרד ושל חוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951, ובשל הסיכון המשמעותי שנשקף לשלום התלמידים כתוצאה מהתנהלותם החמורה של המוסדות בניגוד להנחיות.⁴

6. מיד לאחר מכן, **שר החינוך יואב קיש בירך את המהלך לסגירת המוסדות** והבהיר בהודעתו כי יש לטפל באופן מיידי ובחומרה במוסדות חינוכיים המפרים את הנחיות פיקוד העורף:⁵

"חיי ילדינו קודמים לכל. מוסד חינוכי שמפר את הנחיות פיקוד העורף – יטופל באופן מיידי ובאמצעים הברורים שמצויים בידי המשרד: שליחת פקחים, הוצאת צווי סגירה, ועצירת תקציבים. **אין פשרות כשמדובר בביטחון התלמידים. זו אחריות לאומית – ואנו מפעילים את כל הכלים שברשותנו.**"

7. ואולם, **כמה שעות לאחר מכן הודיע השר במשרד החינוך, מר חיים ביטון, כי הוא פועל למנוע את סגירת המוסדות שהפרו את ההנחיות** – רובם ככולם מוסדות חינוך חרדיים – ופרסם הודעה שלפיה חרף הפרת ההנחיות והודעת משרד החינוך, מוסדות החינוך לא ייסגרו ותקציבם לא יישלל:⁶

"המוסדות החרדיים שנפתחו בניגוד להנחיות - לא ייסגרו. כל מי שקיבל הודעה על הפסקת התקצוב ומקבל על עצמו מעתה והלאה את הנהלים - יתחשב בהודעה כהתרעה אחרונה."

8. יוזכר כי השר מצוי בניגוד עניינים חמור, נוכח עברו כמנהל רשת מעין החינוך התורני, ולפיכך חל עליו איסור גמור לעסוק בענייני רשת זו או מוסדות הקשורים לה. **נראה, לפיכך, כי בפועל נגד סגירת המוסדות החינוך החרדיים, ובהם מוסדות החינוך של הרשת שבראשה עמד, פועל השר ביטון לא כנאמן הציבור אלא כנאמן של מקורביו, ובניגוד גמור לדין.**

9. הפרת הדין המסתמנת מצד השר ביטון במקרה זה חריפה שבעתיים, שכן מדובר בהפעלת סמכות בניגוד לדין, תוך חתירה ברורה תחת הנחיות משרדי הממשלה עצמם והתעלמות מהחלטות הדרג המקצועי, במטרה למנוע אכיפה כלפי מוסדות חינוך שאסור לו לעסוק בענייניהם – **וזאת באופן המסכן סיכון ממשי את חייהם ושלומם של התלמידים המצויים באחריותו.**

10. למרבה הצער, נראה כי שר החינוך, המופקד לכאורה על מוסדות החינוך בישראל, נכנע בפני הלחץ הפוליטי שהפעיל השר ביטון ושרים נוספים, וקבע כי הדוחות שניתנו למוסדות החינוך יומרו לאזהרות בלבד. זאת, תוך טענה כי "מוסד שייפתח בשנית למרות האזהרה, לא יקבל אזהרות חוזרות".⁷

⁴ שילה פריד "צווי סגירה למוסדות חרדיים שפעלו כרגיל - חרף ההנחיות: "שערורייה, זה ה'דיפ-שטעטל'" Ynet (23.6.2025) <https://www.ynet.co.il/judaism/article/r1uy6oi4xg>

⁵ שם.

⁶ שילה פריד "קיש הודיע על צווי סגירה למוסדות חינוך חרדיים שנפתחו - והתקפל: 'נוציא אזהרות'" Ynet (23.6.2025) <https://www.ynet.co.il/judaism/article/ryykwpi4gg>

⁷ שם.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר) The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

11. ואולם, אין מדובר באירוע חריג או חד-פעמי, אלא בדפוס פעולה חוזר במשרד החינוך תחת השר ביטון, ששוב ושוב מאפשר את הפרת החוק וההנחיות למען המוסדות החרדיים (וכנגד תלמידיהם).

12. כך, בנסיבות דומות רק לפני שנה, באפריל 2024, ערב מתקפה איראנית על מדינת ישראל, פרסם פיקוד העורף הנחיה האוסרת על קיום פעילויות חינוכיות. בהתאם לכך, הבהיר שר החינוך, מר יואב קיש, כי מוסדות חינוך שיפרו את ההנחיות יטופלו בחומרה. ואולם, גם אז, הצהיר השר חיים ביטון זמן קצר לאחר מכן בריאיון לתחנת הרדיו החרדית 'קול חי' כי שוחח עם "מי שצריך" ודאג לכך שמוסדות החינוך לא ייסגרו ולא יישלל רישיונם – בניגוד להנחיות ולהצהרות הרשמית של משרד החינוך עצמו. זאת, תוך זלזול מוחלט ומופגן בהנחיות מצילות החיים של פיקוד העורף:⁸

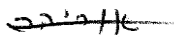
"אני אמור להיות ממלכתי... אולי זה לא פוליטיקלי קורקט. יש הליך שאמור לקרות אולי, אבל המוסדות הללו לא ייסגרו ולא יישלל רישיונם, אני כמובן לא מקדים את מה שאמור להיות בתהליך, אבל אני כבר דיברתי עם מי שצריך לדבר... יהיה בסדר. יש החלטות של פיקוד העורף ויש גם הוראות של הרבנים."

13. נוכח האמור, נבקשכם להפעיל לאלתר את סמכותכם ולהבהיר באופן מיידי לשר, מר חיים ביטון כי אין בסמכותו לעסוק בכל נושא הנוגע לרשת "מעין החינוך התורני" או למוסדות הקשורים אליה, וזאת בשל ניגוד העניינים החמור שבו הוא מצוי. יתרה מזאת, נבקשכם להבהיר באופן חד משמעי כי מוסדות חינוך שפעלו בניגוד להנחיות פיקוד העורף ייסגרו לאלתר ותקציבם יישלל – בהתאם לחוק ולהנחיות משרד החינוך עצמו. עליכם האחריות להבהיר כי לא תינתן כל לגיטימציה להתנהלות החורגת מן הדין ומסכנת את שלום התלמידים, בלא תלות בלחצים פוליטיים כאלו ואחרים.

14. לנוכח חומרת הדברים והסיכון הממשי הנגרם לתלמידים, אנו קוראים לכם לפעול באחריות, בנחישות וללא דיחוי – "וְנִשְׁמְרָתָם מְאֹד לְנַפְשֵׁיהֶם". בשל דחיפות הדברים וחשיבותם, נבקשכם להתייחס לעניין בהקדם, ולא יאוחר מיום 26.6.2025, וזאת על מנת שנוכל לבחון את המשך צעדינו, לרבות פנייה לערכאות.

בכבוד רב,

מייקל ויזר
האגף הכלכלי

אורי הס, עו"ד
ראש האגף הכלכלי

העתק:

עו"ד ד"ר גיל לימון, המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי-מנהלי).
עו"ד אילת כהן מלקמן, היועצת המשפטית למשרד החינוך.

⁸ יוני גרין "זימון ת"תים לשימוע? חיים ביטון: 'דיברתי עם מי שצריך. יהיה בסדר'" חרדים 10 (18.4.2024) <https://ch10.co.il/news/900438>